

COM FER

APS

A TRAVÉS

DE LES ARTS?

Lluís Vallvé Cordomi

COM FER APS EN A TRAVÉS DE LES ARTS?

Entenem que la millor forma d'abordar l'educació artística és a partir de processos de creació-recerca, així els joves podran viure l'experiència creativa en primera persona i finalitzant el procés amb un resultat concret fruit de les seves capacitats. Per tancar el cicle comunicatiu de la creació, cal que aquesta concreció trobi alguna manera de mostrar-se a l'entorn.

L'aprenentatge servei és una metodologia educativa que combina processos d'aprenentatge i de servei a la comunitat en un sol projecte ben articulats en el qual els participants es formen tot treballant sobre necessitats reals de l'entorn amb l'objectiu de millorar-lo.

En aquest text fem una aproximació a la relació entre les propostes d'educació artística i l'aprenentatge servei, veient punts i espais comuns. Com incorporar l'aprenentatge servei en les propostes de creació-recerca? Com incorporar l'aprenentatge servei en les arts?

Índex

1. Les Arts: descoberta de llenguatges
2. L'educació artística, un procés de creació-recerca
3. Característiques d'un procés de creació-recerca
4. Vinculació de processos de creació-recerca amb projectes d'APS
5. Fases del procés de creació en què podem vincular el servei
 - 5.1 Identificació col·laborativa
 - 5.2 Espais de co-creació
 - 5.3 Compartint els resultats
6. Xarxes de creació i col·laboració
7. Millora del projecte

1

Les Arts: descoberta de llenguatges

- Com s'aprenen els llenguatges?
- Ens podem comunicar sense algun tipus de llenguatge?
- Podríem pensar sense llenguatges?
- Què aporten els llenguatges artístics?
- Quins avantatges aporta diversificar els llenguatges?

Els llenguatges són les eines bàsiques de la comunicació i el pensament, per això adquireixen tanta rellevància en la vida de les persones. Els llenguatges els podem abordar des de diferents dimensions. Tots els llenguatges tenen una **dimensió lúdica**: tot experimentant podem anar descobrint la seva sintaxi i el seu vocabulari.

Una altra característica fonamental és la **dimensió comunicativa**. Els llenguatges ens permeten comunicar-nos: expressar i entendre. Compleixen, així, una funció social importantíssima.

A més, són alhora eines de pensament i de creació claus per representar el món. Aquesta és la **dimensió constructiva** dels llenguatges. Podria existir pensament amb absència de llenguatge? Podríem adquirir el concepte de llibertat sense una paraula associada? Tindríem la noció de vermell sense una imatge mental? Qui no és capaç de representar-se el món amb algun llenguatge el pot conèixer? Ens podem representar el món i el podem conèixer a través dels llenguatges.

Tots els llenguatges tenen aquestes tres dimensions (lúdica, comunicativa i constructiva), però els llenguatges artístics, a més, tenen la **dimensió estètica**, que s'entén com la capacitat d'establir diàlegs entre sensibilitats: la de l'artista i el seu context amb la de l'espectador actiu i el seu context actual.

Cada llenguatge potencia un tipus de pensament i activa zones del cervell especials potenciant intel·ligències diferents. Per tant, diversificar els llenguatges fa l'escola i la societat més inclusiva.

Un grup d'alumnes de 1r d'ESO i un altre de cicle superior de primària realitzen un intercanvi amb la gent gran d'un centre de dia on fan tallers de memòria. Després d'una sessió informativa per conèixer les dificultats que generen les malalties que afecten la memòria, fan una trobada per conèixer-se tot jugant al dòmino. En una segona trobada els entrevisten i la recullen per escrit. Després, al centre, la situen i contrasten amb el que estan treballant a classe d'història. Miren de captar l'essència de les històries recollides en una creació dins de capsos mitjançant dibuixos, fotografies i/o objectes. A la següent trobada llegeixen els textos i regalen les capsos de memòria als entrevistats, col·laborant, així, amb els tallers de memòria que fan en el centre de dia. Els estudiants, tot fent la capsa de cada una de les persones grans, prenen consciència de la dimensió estètica del seu objecte, sense descuidar la resta de dimensions.

*Blog del projecte.
Experiència relatada.*

2

L'educació artística, un procés de creació-recerca

- Com entenem l'educació artística?
- Com podem iniciar processos de creació- recerca?
- Quina necessitat o temàtica pot esdevenir motor d'un procés creatiu?

Cal apropar tota la població, i els joves en especial, a les arts, i la millor forma de fer-ho és vivint una experiència creativa, experimentant processos de creació-recerca que permetin abordar totes les dimensions dels llenguatges artístics. És així com entenem l'educació artística, tant en l'àmbit formal com en el no formal i informal.

Es podria pensar que aquestes dimensions descrites anteriorment són etapes a superar. Que la dimensió lúdica de descoberta experimental del llenguatge només és per als més petits, però no és així. Si contemplem els artistes podem descobrir, per exemple, que els poetes segueixen tota la vida experimentant amb les paraules i amb els seus jocs descobreixen noves formes comunicatives i de representació.

Les quatre dimensions s'interrelacionen i a mesura que creix el coneixement del llenguatge creix també la capacitat representativa i comunicativa i podem explorar noves vies per intercanviar sensibilitats, alhora que descobrim noves possibilitats d'experimentació.

Els processos de creació poden esdevenir el camí per fer recerca a través de les arts tot abordant preocupacions o temàtiques ben variades. Aquestes haurien de partir de l'anàlisi de situacions o problemes del context dels infants i joves. Si les recerques són properes fàcilment es podran vincular a algun tema transversal que sigui una preocupació individual, del grup o de la comunitat (coeducació, interculturalitat, cultura de la pau, cooperació, sostenibilitat, etc.).

Els instituts de Vilanova i la Geltrú des de fa anys aprenen a fer vídeo tot reflexionant sobre els objectius del mil·lenni i traduint-los al seu propi context i llenguatge. Compaginen l'aprenentatge d'un llenguatge amb la creació d'un material a partir d'un treball interdisciplinari col·laboratiu. Desenvolupen així una campanya de sensibilització per als centres de Vilanova des del seu propi punt de vista i amb el seu toc creatiu.

[Veure el web de l'experiència.](#)

3

Característiques d'un procés de creació-recerca

- Quins ingredients ha de tenir una seqüència d'aprenentatge d'educació artística per esdevenir un procés creatiu?
- Quines condicions cal crear per poder desenvolupar processos de creació-recerca?
- I l'aprenentatge servei, quins elements té en compte?

Proposem basar les propostes d'educació artística en processos de creació-recerca. Un bon procés de recerca ens ha de permetre encetar una seqüència d'aprenentatge que permeti:

- **Observar** des d'una perspectiva crítica l'entorn, les persones, les seves relacions, emocions i sentiments com a part important de tot procés creatiu.
- **Experimentar** amb els materials, les eines, les tècniques i els recursos expressius per millorar les habilitats i el domini dels llenguatges artístics.
- **Reflexionar** i analitzar sobre les descobertes, les observacions i preocupacions i alhora sobre el mateix procés i les possibles solucions o metodologies a utilitzar. Aquestes reflexions, si són compartides, permeten socialitzar les descobertes.
- Incorporar l'**estudi de referents** artístics i culturals, per analitzar l'estat de la qüestió del tema seleccionat o de la preocupació o problema i conèixer la diversitat de solucions o enfocaments que se n'han fet, incorporant la visió d'artistes al llarg del temps.
- Canalitzar el treball i les reflexions cap a una aportació nova que vehiculi l'**expressió** personal i/o col·lectiva en una creació.
- **Documentar** el procés com una part important de la seqüència d'aprenentatge, perquè el registre esdevé la base per desenvolupar l'avaluació formativa. Ho podem fer amb qualsevol tipus de llenguatge (fotografia, dibuix, text, oral, vídeo).
- **Mostrar el treball desenvolupat** de forma que permeti compartir les creacions i el mateix procés. Les creacions no prenen el seu valor definitiu fins que es tanca el cicle i es comparteixen els resultats.

Aquests processos de creació, entesos amb aquests set ingredients, esdevenen en si mateixos processos de recerca i permeten abordar temes de reflexió fruit de les preocupacions personals i/o col·lectives. El format final d'aquests processos creatius pot variar molt en funció de la disciplina artística triada, però en tot cas esdevenen accions reals que reverteixen, en certa manera, en la comunitat.

En l'aprenentatge servei els projectes també comencen a partir de l'observació de les necessitats de l'entorn i del compromís de les accions de

millora que es volen fer. Però en l'aprenentatge servei, igual que en les propostes d'educació artística, la reflexió esdevé un element clau. No hi ha projecte d'aprenentatge servei sense espais planificats de reflexió i tampoc hi pot haver processos de creació-recerca artística sense aturar-nos en propostes reflexives. Ni una ni altra proposta poden quedar-se en l'activisme. Evidentment, l'aprenentatge en les dues situacions esdevé cabdal.¹

1. Vegeu els passos bàsics d'un projecte d'APS a: Puig, J. (2010) *Com fer APS als centres educatius?* Guia. Centre Promotor d'Aprenentatge Servei. Fundació Jaume Bofill.

Els alumnes de sisè de l'escola Arc Iris van acceptar un encàrrec ben especial: fer el gegant de l'escola. Com que no volien que el gegant fos només de la seva classe van decidir involucrar tota l'escola en el procés. Primer van estudiar l'origen i les característiques dels gegants i ho van plasmar en una exposició perquè tota l'escola la pogués veure i al final de la visita passaven una enquesta per saber si volien tenir gegant a l'escola i com el voldrien. Amb el buidatge de l'enquesta van encetar tot el procés de disseny i construcció del gegant: projectes, modelat, motlles, cartó pedra, pintat, estructura, vestit, complements, etc. Al final van fer una festa per al bateig geganter amb els seus padrins: els gegants del districte. Ara el Gegant Martí forma part de la vida de l'escola: s'estudia a cicle inicial, s'aprèn a fer-lo ballar a educació física i es fan tallers musicals per acompanyar-lo amb gralles i tabals a música. El Gegant Martí ara surt els dies de festa de l'escola, per Carnaval es disfressa i l'AMPA el porta a les reivindicacions i festes del barri.

4

Vinculació de processos de creació-recerca amb projectes d'APS

- Quins elements comuns tenen totes dues propostes?
- Com els podem connectar?
- D'on parteixen una i altra proposta?
- Per què són bones propostes per treballar per competències?

Els processos creatius són fàcilment connectables amb els projectes d'aprenentatge servei perquè són processos similars que segueixen camins en paral·lel però que es poden trobar.

Un projecte d'APS comença amb l'anàlisi de l'entorn i la detecció de necessitats. Després d'un període de reflexió, es poden planificar els aprenentatges i les accions necessàries per desenvolupar el servei que es vol fer amb els col·laboradors triats per abordar aquell repte, aquella necessitat que ens hem plantejat. Tot el procés ens ha de conduir a actuar establint vincles amb l'entorn fomentant la participació dels joves per acabar celebrant i cercant la forma de consolidar i millorar el projecte.

En els dos casos partim de contextos reals per, després d'un període de reflexió, d'aprenentatge i anàlisi, ser capaços d'actuar en un context real. En el cas de l'aprenentatge servei, per millorar la necessitat social que ens hem plantejat.

Abordar els aprenentatges d'aquesta forma, amb aquesta incidència en contextos reals, és treballar per competències. Ser competent és poder mobilitzar els continguts, les habilitats, les actituds i els valors per resoldre una situació concreta en un context real. Així doncs, tant l'aprenentatge servei com les propostes d'educació artística que fem tenen un enfocament d'aprenentatge competencial.

Vincular processos de creació-recerca i projectes d'APS es fa més fàcil si partim de l'anàlisi de l'entorn més immediat i busquem col·laboradors propers amb qui compartir el projecte.

Els joves de l'esplai van adonar-se que faltaven espais de jocs pels més petits. Van fer un treball de recerca sobre les necessitats que tenien el grup de petits de l'esplai, van estudiar quins eren els seus jocs preferits i que necessitaven per dur-los a terme. Va ser així com van encetar un procés de disseny i construcció d'una ludoteca mòbil amb jocs de fusta pel grup de petits de l'esplai i la van fer arribar a la resta del poble com a ludoteca mòbil. En la proposta els joves aprenen a treballar la fusta, però també a conèixer bé les necessitats de l'entorn, per tal de dissenyar i construir, tots i totes juntes, recursos que siguin adequats. El treball amb la fusta i la creació d'aquests objectes per a finalitats concretes del seu entorn genera sentit en l'aprenentatge dels joves i valoració social de la tasca que poden fer els joves per la comunitat. Des d'aleshores, cada any els grups de joves pregunten a les escoles i entitats del municipi quins recursos necessiten per poder-los dissenyar, construir i lliurar-los-hi durant l'inici del curs. D'aquesta manera, contribueixen a millorar la tasca educativa al seu poble.

[Veure el web de l'experiència.](#)

5

Fases del procés de creació en què podem vincular el servei

- Cal que totes les fases del projecte siguin de servei?
- Quins moments del procés creatiu poden esdevenir de servei comunitari?
- Quins tipus de servei ens permet vincular un procés creatiu?
- Què cal afegir al procés creatiu perquè esdevingui APS?

En tractar-se de dos processos paral·lels es fa relativament fàcil connectar-los, perquè cal afegir pocs canvis a un projecte de creació-recerca perquè esdevingui APS.

El primer que cal afegir és la **intencionalitat**, la voluntat de connectar la creativitat amb la comunitat per detectar problemes, necessitats o aspectes a millorar i cercar noves formes de solució per acabar portant-ho a la pràctica. En l'aprenentatge servei és important que els estudiants siguin molt conscients de la necessitat sobre la qual estan treballant i compreguin el perquè i la utilitat dels aprenentatges que es proposen. Saben que fan un treball per a algú i per alguna raó.

Un altre canvi que ajuda a confluïr el procés creatiu amb l'APS és **posar en contacte col·lectius diferents**. Els processos de co-creació generen per força aprenentatge i servei i, si es fan amb diàleg i respecte, l'aprenentatge i el servei es produeixen en els dos col·lectius. Com sabem, poques vegades els projectes d'aprenentatge servei es fan en soledat. Una de les potencialitats de l'APS és la possibilitat de treballar amb altres col·lectius a qui se'ls ofereix un servei des d'una mirada de reciprocitat plena de significació.

Hi ha diferents moments en tots els projectes que caldria carregar d'intenció, especialment perquè esdevinguin processos de creació, d'aprenentatge i de servei:

La fase d'**identificació de necessitats**, la de **creació** i la fase de **compartir i celebrar els resultats**. Vegem a continuació aquests tres aspectes.

Ens havien demanat que uns alumnes de 6è fessin uns tallers per a altres escoles en el context d'una exposició d'art a Can Felipa. El primer que vam haver de fer va ser reflexionar sobre com apreniem habitualment al taller d'art i quins ingredients pensàvem que eren els que ens permetien aprendre. Amb les parts de la seqüència d'aprenentatge identificades vam mirar de dissenyar uns tallers que permetessin reflexionar sobre la identitat, que era el tema que estaven treballant, i que permetessin observar, experimentar, reflexionar, estudiar els referents, expressar artísticament i llegir els propis treballs. Va ser una tasca complexa i els tallers per als diferents grups escolars van anar molt bé. Tothom va tenir ocasió d'aprendre: els participants als tallers i els joves mestres.

5.1

Identificació col·laborativa de necessitats

- Com podem generar processos participatius de detecció de necessitats o identificació de problemes?
- Amb qui ens podem associar per poder fer una bona diagnosi?
- Quin tipus de projectes d'aprenentatge servei tindríem si focalitzem la proposta artística en aquesta part?

La fase de diagnosi i de detecció de necessitats és clau per començar un bon projecte d'APS, de la mateixa manera que l'observació i l'estudi dels referents són imprescindibles per encetar un procés de creació-recerca.

En aquesta fase és molt important dissenyar processos participatius de detecció o identificació de problemes per poder encetar una anàlisi i poder imaginar propostes creatives d'actuació concretes. En aquest moment el pensament divergent de les arts és de gran ajuda perquè ens pot ajudar a formular propostes de creació-acció molt enriquidores.

Per poder fer una bona diagnosi compartida caldrà saber triar bé els companys de projecte. Aquests companys de projecte poden tenir dos vessants complementaris. Per un costat poden ser persones o institucions vinculades al món de la creació, i per l'altre, persones o institucions que coneguin o treballin amb la problemàtica o el tema que volem abordar.

L'acció de diagnosi, en si mateixa, també pot ser una acció de servei a la comunitat per ajudar a detectar o identificar problemes contribuint a fer-los visibles. Per fer això, caldrà dissenyar la proposta de forma que vinculi la comunitat a qui va dirigit el servei des de l'inici del projecte. Generalment són projectes artístics que culminen en accions creatives de sensibilització sobre les necessitats detectades o accions transformadores en format artístic: instal·lacions, intervencions, performances, etc.

La creació és un procés complex i el motor que la pot posar en marxa pot ser la detecció de les necessitats identificades i/o dels problemes sobre els quals es vol reflexionar artísticament.

En Lluís Sabadell Artiga, amb els alumnes de l'Institut Collserola, dins del programa Creadors En Residència, organitzat per l'ICUP i el CEB, van dissenyar un procés participatiu encaminat a identificar necessitats a Nou Barris amb el projecte gbarris Nou. Van repartir bústies i postals pel barri, van fer enquestes i reunions veïnals per preguntar què canviarien, què millorarien, i fruit d'aquest treball van acabar fent una intervenció artística a les escales de Torre Baró.

[Veure el web de l'experiència.](#)

5.2

Espais

de co-creació

- **Amb qui podem compartir el procés de creació?**
- **Com podem dissenyar una proposta de treball de co-creació?**
- **Quins aprenentatges generen aquests espais?**

Els espais de creació-reflexió, que constitueixen la següent fase del procés, podrien estar dissenyats com a espais dedicats exclusivament a l'aprenentatge i després només compartir el resultat final. Però aquesta fase també pot ser un bon moment per situar-hi una tasca de servei si es dissenya com a espai de co-creació.

Hi ha nombrosos processos creatius compartits que serveixen d'exemple de treball comunitari, com els tallers de creació intergeneracionals. Per això crear espais compartits de professionals i amateurs, grans i petits, espais de treball familiar o veïnal capgira el projecte i situa les arts i els processos artístics al servei de les relacions entre les persones. Aquest tipus de treball pot ajudar a generar canvis substancials tant a nivell individual com col·lectiu.

En els espais de creació conjunta s'aprèn a escoltar, a respectar l'opinió de l'altre, a valorar-la, però artísticament s'aprenen altres mirades, altres relacions i construccions artístiques que fan el procés molt més ric.

Els alumnes d'una escola es proposen dissenyar uns tallers per a l'escola bressol veïna per compartir l'experiència del potent projecte artístic que viuen al seu centre. Per fer-ho hauran de tenir present les necessitats i interessos dels infants, hauran d'entrevistar-se amb les mestres per poder planificar la proposta de treball conjunt i rebre orientacions i pautes per triar la forma organitzativa i els materials més adequats per treballar. L'acció de co-creació conjunta en si mateixa esdevindrà la festa i celebració de tot el procés d'aprenentatge i preparació.

L'associació Transformas està desenvolupant des de fa molts anys projectes de teatre social treballant conjuntament persones que es troben recloses a la presó amb altres col·lectius. Darrerament aquest treball ha culminat amb la realització del llargmetratge *Frontera* en el qual comparteixen el procés creatiu actors i tècnics professionals amb presos.

[Veure el web de l'experiència.](#)

5.3

Compartint els resultats

- **A qui pot anar dirigit el resultat del nostre procés creatiu?**
- **On podem compartir la nostra creació?**
- **Com podem compartir els resultats de la creació-recerca?**
- **Com podem celebrar el final del projecte?**

Encara que hi ha moltes accions creatives en què el més important és el procés, per concloure un bon projecte de creació-recerca s'ha d'arribar a algun tipus de resultat. Fins i tot quan es tracta d'obres relativament immaterials o performatives és convenient poder deixar-les documentades (en un dossier, un blog, revista, web, etc.).

Aquest resultat, l'objecte o l'acció, la finalitat última de la creació, podria ser en si mateixa la part de servei en molts processos creatius (fer un vídeo per fer una campanya, dissenyar la web d'un centre amb qui hem col·laborat, construir una escenografia per algun altre col·lectiu, pintar un mural en algun espai comunitari o fer un concert per a un públic determinat). En aquests casos cal ajustar bé, des de l'inici del projecte, els paràmetres (el format, els materials, la resistència, la seguretat, la durada, etc.) perquè siguin adequats a l'espai on s'ha de situar, la funció que ha de complir i per a les persones a qui va dirigit.

De vegades la concreció o el format final esdevé sobretot la celebració i el tancament d'un procés de creació i APS compartit. Es pot materialitzar en formes ben variades: concert, teatre, happening, exposició, etc.

En aquesta fase caldrà tenir cura de la comunicació convidant totes les persones que hi han participat, per agrair-ho i sobretot per fer-nos conscients de les col·laboracions que han fet possible el procés i els aprenentatges.

El Projecte JUNTS des de fa anys impulsa el treball cooperatiu entre escoles de ciutats diferents per compartir contes, jocs o cançons. El treball es coordina amb el suport d'alguna ONG que desenvolupi activitats a les ciutats de les escoles que fan l'intercanvi. Fruit d'aquest intercanvi es publica un llibre-CD amb contes, jocs o cançons. Un llibre multilingüe amb el treball desenvolupat de forma cooperativa pels centres participants. Es presenta en un acte festiu al final de curs. Aquest llibre, a banda de gaudir-lo els centres participants, esdevé un material molt valuós per treballar la interculturalitat i les llengües, ja que se n'envia un exemplar a tots els centres de primària de Barcelona.

[Veure el web de l'experiència.](#)

6

Xarxes

de creació

i col·laboració

- Com podem fer créixer el projecte en xarxa?
- Amb qui podem fer xarxa?
- Què aporta per a les entitats i per als centres educatius?
- Com podem fer sostenible el projecte?

L'aprenentatge servei es basa en la col·laboració, en el treball en equip i en xarxa. És per això que és molt important seleccionar els socis per tirar-lo endavant.

Per iniciar processos de creació és important aconseguir il·lusionar la comunitat on s'ha de desenvolupar. Cal fixar formes participatives per aconseguir-ho i deixar-se ajudar per persones creatives i/o institucions artístiques properes. Per a les entitats artístiques (museus, teatres, sales, etc.) l'aprenentatge servei pot esdevenir la clau per apropar-se als centres educatius amb una mirada més activa dels joves, superant les ofertes tradicionals. Per al centre educatiu, plantejar propostes d'aprenentatge servei artístiques ofereix una visió holística de les matèries i una comprensió de l'art des de diferents col·lectius i mirades.

És molt interessant anar explorant els recursos de l'entorn més immediat. En el cas d'una escola podem preguntar a l'alumnat, al professorat i al personal del centre, a les famílies i a les empreses i proveïdors habituals del centre. Ens sorprendrem de la quantitat de materials, capacitats o eines que les persones més properes poden aportar a un projecte si aconseguim il·lusionar-los. Per poder desenvolupar un servei a la comunitat sovint la proximitat facilita molt les coses, per tant és recomanable buscar companys de projecte propers.

Per altra banda, el que enriqueix el treball és la constància, poder desenvolupar projectes de llarga durada i per tant mirar d'establir vincles sostenibles, que permetin repetir l'experiència i poder incorporar així millores. Si la relació que hem establert és una relació equilibrada tot-hom en surt beneficiat i esdevé més fàcil continuar treballant plegats.

La inclusió en la vida de la ciutat dels joves adolescents nouvinguts és tot un repte per a la nostra societat. El projecte 7è Art vol donar resposta a aquesta necessitat a Sant Joan Despí, i per fer-ho ha afavorit la creació d'eines de cohesió social i d'interculturalitat entre la població nouvinguda i el teixit associatiu. I s'ha aconseguit posant en comú els esforços del Centre d'Esplai el Nus i l'Associació Cultural i Educativa Méliès, amb el recolzament de l'Ajuntament de Sant Joan Despí i la participació dels centres educatius de secundària Salvador Pedrol i Ferrer i Guàrdia. La construcció d'un curtmetratge esdevé l'eina socioeducativa per treballar els valors de la igualtat i la participació social com a fonament de tot el procés creatiu.

[Veure el web de l'experiència.](#)

7

Millora del projecte

- Com podem avaluar el projecte?
- Qui l'ha d'avaluar?
- Què cal avaluar?

L'avaluació és una part necessària de tot projecte. S'haurà de fer una avaluació formativa a mesura que va evolucionant el procés per poder anar-lo ajustant. També cal fer un bon tancament basant-nos tant en els objectius d'aprenentatge com de servei, sense oblidar de revisar els aspectes metodològics i organitzatius que sovint són les claus de l'èxit i per tant la base per generar propostes de millora.

En tot el procés d'avaluació convé fer participar tots els agents implicats en el projecte (alumnat, professorat, col·laboradors individuals i d'institucions, etc.) marcant indicadors, recollint i fent valoracions i analitzant-ne els resultats.

En finalitzar el projecte hauríem de ser capaços d'avaluar els aprenentatges quant a les capacitats del mateix projecte de creació-recerca: capacitat d'observació, d'experimentació, de reflexió i anàlisi, d'expressió, d'interpretació crítica dels referents culturals, i capacitat de recollir, documentar, exposar i difondre el treball. Per avaluar aquestes capacitats, l'autoavaluació dels participants és una bona forma de complementar l'avaluació del professorat. A més, com en qualsevol projecte d'aprenentatge servei, haurem de poder avaluar la incidència i qualitat del servei a la comunitat, possiblement a partir d'enquestes i/o entrevistes a tots els agents implicats.

En tot cas l'avaluació també hauria d'anar encaminada a generar propostes de millora per poder iniciar nous projectes d'APS a partir de processos de creació-recerca.

Els alumnes de secundària del Centre d'Educació Especial Les Aigües fan una representació teatral, amb ombres xineses, de la llegenda de Sant Jordi a les diverses escoles bressol municipals de la ciutat de Mataró. L'objectiu de la nostra proposta és oferir un espai d'intercanvi, de sensibilització i d'entreteniment als alumnes d'escoles bressol. El projecte neix perquè els alumnes de secundària del CEE Les Aigües tenen incorporat el teatre dins el seu treball de tutoria com una activitat habitual. És una activitat que els permet aprendre a expressar-se, a tenir més confiança en ells mateixos i en la resta. Una de les modalitats que hem utilitzat sovint ha estat la de les ombres xineses, i ha resultat sempre una experiència molt satisfactòria per als nostres alumnes.

COM FER
APS
A TRAVÉS
DE LES ARTS

Primera edició: juliol de 2014

© del text: Lluís Vallvé i Cordomí

© d'aquesta edició: Fundació Jaume Bofill
Provença 324
08037 Barcelona
fbofill@fbofill.cat
www.fbofill.cat

Edició a cura de Fundació Jaume Bofill

Disseny gràfic: teresacanal.com

FUNDACIÓ
Fundació
JAUME
Jaume
BOFILL
Bofill

aps
aprenentatgeservei
CENTRE PROMOTOR

Provença 324 - 08037 Barcelona
Tel. 934 588 700
centre@aprenentatgeservei.cat
www.aprenentatgeservei.cat